

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΕΓΓΡΑΦΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ II

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΕΩΝ

Οκτώβριος 2004

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι γενικές αρχές για την εφαρμογή της μεθοδολογίας εσωτερικών διαβαθμίσεων (Μ.Ε.Δ.) παρουσιάζονται στο κείμενο σχεδίου Οδηγίας της Ε.Ε και, ιδίως, στα Άρθρα 84 έως και 89 και στο Παράρτημα VII. Ειδικότερα:

Στο **Άρθρο 84** απαριθμούνται οι βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να καλύπτει το πιστωτικό ίδρυμα (Π.Ι.) ώστε να του επιτραπεί ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων με βάση το Σύστημα Εσωτερικών Διαβαθμίσεων.

Στο **Άρθρο 85** ορίζεται το πεδίο εφαρμογής Μεθόδου Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (Μ.Ε.Δ./IRB) για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Στο **Άρθρο 86** ορίζονται οι κατηγορίες ανοιγμάτων, στις οποίες θα πρέπει να ενταχθούν τα ανοίγματα του πιστωτικού ιδρύματος ώστε να χρησιμοποιηθεί η κατάλληλη εξίσωση για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων, στα δε **Άρθρα 87 και 88** ορίζεται ακριβώς ο τρόπος υπολογισμού, με παραπομπή στο Παράρτημα VII.

Τέλος στο **Άρθρο 89** παρέχονται οι μόνιμες εξαιρέσεις του πεδίου εφαρμογής. Σε αρκετά σημεία γίνεται παραπομπή σε Άρθρα που αναφέρονται στην τυποποιημένη προσέγγιση.

Το παρόν έγγραφο διαβούλευσης έχει στόχο να διευκρινίσει τις θέσεις της Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) όσον αφορά κρίσιμες έννοιες σχετικά με τη Μ.Ε.Δ. και να οριοθετήσει τις προϋποθέσεις αποτελεσματικής εφαρμογής της. Τα θέματα που καλύπτονται είναι :

1. Βασικές Προϋποθέσεις για την εφαρμογή της Μ.Ε.Δ., όσον αφορά τη χρησιμοποίηση του συστήματος
2. Πεδίο Εφαρμογής – Διαδοχική Εφαρμογή
3. Κατηγορίες Ανοιγμάτων (κριτήρια κατάταξης, μεταφορά μεταξύ κατηγοριών κλπ)
4. Μόνιμες παρεκκλίσεις υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων από τη μέθοδο Εσωτερικών Διαβαθμίσεων
5. Ορισμός Αθέτησης Υποχρέωσης
6. Στοιχεία για την εφαρμογή της Μ.Ε.Δ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

B. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ Μ.Ε.Δ.

Στο **Άρθρο 84** καταγράφονται οι βασικές προϋποθέσεις για να εγκριθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος η εφαρμογή της Μ.Ε.Δ. για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων προς κάλυψη πιστωτικού κινδύνου. Οι απαιτήσεις αυτές αφορούν:

- Τη δομή των συστημάτων εσωτερικών διαβαθμίσεων (ΣΕΔ)
- Την ποσοτικοποίηση των παραμέτρων κινδύνου
- Την επικύρωση των υποδειγμάτων (validation)
- Το βαθμό χρησιμοποίησης υποδειγμάτων (use test)
- Την ύπαρξη ανεξάρτητης μονάδας ελέγχου (control) πιστωτικού κινδύνου

Στο παρόν έγγραφο διαβούλευσης καταγράφονται οι απόψεις της ΤτΕ σχετικά με το βαθμό χρησιμοποίησης των υποδειγμάτων, καθώς η ένταξή τους στη συνολική διαδικασία αξιολόγησης, μέτρησης και διαχείρισης των κινδύνων αποτελεί κρίσιμο, αν όχι τον κρίσιμότερο παράγοντα υιοθέτησης της Μ.Ε.Δ.. Τα υπόλοιπα θέματα θα καλυφθούν σε επόμενο έγγραφο διαβούλευσης.

1. Σύμφωνα με την Οδηγία για να γίνει αποδεκτό ένα ΣΕΔ για τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων οι ποσοτικές εκτιμήσεις των παραμέτρων κινδύνου (PD, LGD, EAD) καθώς και τα σχετικά συστήματα και διαδικασίες πρέπει να παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαχείριση κινδύνων και τη λήψη αποφάσεων.

Όπως προαναφέρθηκε η ουσιαστική χρησιμοποίηση του ΣΕΔ και των σχετικών παραμέτρων για την καθημερινή διαχείριση κινδύνων του Π.Ι. είναι ιδιαίτερα σημαντική. Το ΣΕΔ θα πρέπει να χρησιμοποιείται απαραίτητα για τις κύριες διαδικασίες πιστοδοτικής πολιτικής και να αποτελεί τη βάση για τη λήψη σχετικών αποφάσεων, ήτοι :

- Την έγκριση πιστώσεων
- Τη θεσμοθέτηση ορίων
- Τη μέτρηση και αναφορά πιστωτικού κινδύνου
- Τη δημιουργία προβλέψεων, λαμβάνοντας βεβαίως υπόψη και τους περιορισμούς που τίθενται από τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης και
- Την τιμολόγηση (κατά κανόνα)

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Επίσης ενδείκνυται να χρησιμοποιείται και για ευρύτερες διαδικασίες, όπως εκτίμηση οικονομικού κεφαλαίου, εκπόνηση στρατηγικής ανάληψης κινδύνου, υπολογισμό κερδοφορίας και αποδοτικότητας, επενδυτικές αποφάσεις κλπ. Η ΤτΕ θεωρεί ότι η χρησιμοποίηση της Μ.Ε.Δ. τουλάχιστον για τις βασικές διαδικασίες είναι προϋπόθεση για να εκτιμηθεί ότι το Π.Ι. πληροί το κριτήριο χρησιμοποίησης (use test) του ΣΕΔ .

2. Επίσης, σύμφωνα με την Οδηγία το Π.Ι. θα πρέπει να έχει συστήσει μονάδα ελέγχου πιστωτικού κινδύνου, υπεύθυνη για τα συστήματα εσωτερικής διαβάθμισης που χρησιμοποιεί η οποία να είναι επαρκώς ανεξάρτητη. Η μονάδα θα αναφέρεται άμεσα στην ανώτατη διοικητική ιεραρχία και θα είναι αρμόδια για το σχεδιασμό ή την επιλογή, την εφαρμογή, την εποπτεία και τη σωστή λειτουργία των ΣΕΔ. Θα αναλύει τακτικά και θα συντάσσει εκθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα των ΣΕΔ.

Ενόψει των σχεδιαζόμενων τροποποιήσεων της ΠΔ/ΤΕ 2438/99, οι απόψεις των Π.Ι. είτε στα πλαίσια του παρόντος εγγράφου ή στα πλαίσια της ειδικής ομάδας εργασίας της Ε.Ε.Τ. επί των όρων διασφάλισης αποτελεσματικής ανεξαρτησίας της μονάδας αυτής και ειδικότερα για το ρόλο της και αδυναμίες στη λήψη αποφάσεων χορήγησης ή τιμολόγησης δανείων είναι ιδιαίτερα χρήσιμες.

3. Τέλος, επισημαίνεται η υποχρέωση, που θα ισχύει από τις 31.12.2010, το Π.Ι. να έχει εμπειρία στη χρησιμοποίηση των εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης για τη διαχείριση και μέτρηση κινδύνων, τουλάχιστον για τρία χρόνια πριν την έναρξη χρησιμοποίησης της μεθόδου αυτής για τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων. Η ΤτΕ κατά την πρώτη εφαρμογή της οδηγίας (31.12.2006) θα αποδεχθεί ένα χρόνο εμπειρίας στη χρησιμοποίηση του συστήματος για διαχείριση και μέτρηση κινδύνων ώστε να επιτραπεί η χρησιμοποίησή του για υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων. Το ελάχιστο διάστημα εμπειρίας διασφαλίζει την ενσωμάτωση των ΣΕΔ στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τον εντοπισμό πιθανών αδυναμιών χωρίς να αποθαρρύνει τα Π.Ι. από την υιοθέτηση εξελιγμένων μεθόδων.

Εφόσον το Π.Ι. προτίθεται να χρησιμοποιήσει τις δικές του εκτιμήσεις για την «Ζημιά σε Περίπτωση Αθέτησης Υποχρέωσης» (Loss Given Default - LGD) και τους «Συντελεστές

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Μετατροπής» (Credit Conversion Factors - CCF), η υποχρέωση εμπειρίας ισχύει και για αυτά τα μεγέθη.

Γ. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ –ΔΙΑΔΟΧΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Στο **Άρθρο 85** αναφέρεται ότι τα πιστωτικά ιδρύματα, οι μητρικές και οι θυγατρικές τους θα εφαρμόσουν τη Μ.Ε.Δ. για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για όλα τους τα ανοίγματα.

1. Η ΤτΕ προτίθεται να επιτρέψει τη σταδιακή εφαρμογή της Μ.Ε.Δ. στις διάφορες κατηγορίες ανοιγμάτων της ίδιας επιχειρηματικής μονάδας ή σε διάφορες επιχειρηματικές μονάδες του Π.Ι. ή του ομίλου (roll out).

Η **ΤτΕ θεωρεί** ότι ως «Επιχειρηματική Μονάδα» νοείται είτε μονάδα με χωριστή νομική υπόσταση (θυγατρική, ενοποιούμενη εταιρία στην οποία το Π.Ι. έχει μειοψηφική συμμετοχή) είτε μονάδα χωρίς νομική υπόσταση αλλά με οργανωτική διάκριση, δηλ. που αποτελεί χωριστό σημείο αναφοράς στο οργανόγραμμα.

Ειδικά στην περίπτωση των απαιτήσεων του λιανικού χαρτοφυλακίου η σταδιακή εφαρμογή θα επιτραπεί για τις παρακάτω υποκατηγορίες

- i.** Ανοίγματα που είναι πλήρως καλυμμένα με ακίνητα
- ii.** Ανοίγματα που εντάσσονται στην κατηγορία “qualifying revolving retail exposures”
- iii.** Λοιπά ανοίγματα λιανικού χαρτοφυλακίου

2. Το Π.Ι. το οποίο προτίθεται να εφαρμόσει τη Μ.Ε.Δ. σταδιακά (roll-out) θα πρέπει:

- i.** Να χρησιμοποιεί τη Μ.Ε.Δ. για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι πιστωτικού κινδύνου από ανοίγματα που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 60% των σταθμισμένων κατά (πιστωτικό) κίνδυνο, σύμφωνα με την τυποποιημένη μέθοδο, στοιχείων ενεργητικού, αφού αφαιρεθούν τα, τυχόν, μόνιμα απαλλασσόμενα ανοίγματα.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

- ii. Να υποβάλλει στην ΤτΕ δεσμευτικό και λεπτομερές χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή της Μ.Ε.Δ. στο σύνολο του ενεργητικού του, αφαιρουμένων βεβαίως των μόνιμων απαλλαγών, σε τέσσερα (4) το πολύ χρόνια. Μετά από τα δύο πρώτα χρόνια θα πρέπει να έχει εντάξει στη μέθοδο εσωτερικών διαβαθμίσεων το 85% του συνόλου των σταθμισμένων κατά κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού. Κατά το διάστημα των δύο πρώτων ετών το Π.Ι. θα υπολογίζει κεφαλαιακές απαιτήσεις από τα ανοίγματα που έχει εντάξει στη Μ.Ε.Δ. και με την τυποποιημένη μέθοδο.
3. Κατά την έγκριση του χρονοδιαγράμματος η ΤτΕ θα εξετάζει κατά πόσον η σταδιακή εφαρμογή της Μ.Ε.Δ. οδηγεί σε ιδιαίτερα μειωμένες κεφαλαιακές απαιτήσεις κατά την περίοδο της τετραετίας. Έτσι η σταδιακή εφαρμογή ενδείκνυται να γίνεται εντάσσοντας καταρχάς στη Μ.Ε.Δ. τα υψηλότερης επικινδυνότητας χαρτοφυλάκια (και επιχειρηματικές μονάδες) και σταδιακά τα χαμηλότερης.
4. Σε κάθε περίπτωση τα Π.Ι. που εφαρμόζουν τη Μ.Ε.Δ. για οποιαδήποτε κατηγορία ή υποκατηγορία ανοιγμάτων, θα εφαρμόζουν τη μέθοδο αυτή και για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου από την κατηγορία «μετοχές», εκτός αν το χαρτοφυλάκιο μετοχών απαλλάσσεται μονίμως σύμφωνα με τα παρακάτω οριζόμενα.
5. Τα Π.Ι. για τα οποία έχει εγκριθεί η χρησιμοποίηση της Μ.Ε.Δ. για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων δεν επιτρέπεται, κατά κανόνα, να επιστρέψουν στην τυποποιημένη μέθοδο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Η ΤτΕ σε εξαιρετικές περιπτώσεις (αποεπένδυση - πώληση σημαντικού μέρους του ενεργητικού, συγκέντρωση σε αγορές χαμηλού κινδύνου κλπ), μπορεί να επιτρέψει την “επιστροφή” των Π.Ι στην τυποποιημένη μέθοδο υπολογισμού.
6. Σε περίπτωση που το χρονοδιάγραμμα δεν τηρηθεί η ΤτΕ θα επιβάλλει στο Π.Ι, στα πλαίσια του Πυλώνα ΙΙ, επιπλέον κεφαλαιακές απαιτήσεις ίσες με το διπλάσιο της τυχόν εξοικονόμησης κατά την εν μέρει εφαρμογή της Μ.Ε.Δ. και θα απαιτήσει τη δημοσιοποίηση της αδυναμίας τήρησης του χρονοδιαγράμματος.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Δ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με το **Άρθρο 86** οι κατηγορίες στις οποίες πρέπει να ενταχθούν τα ανοίγματα Π.Ι. είναι οι παρακάτω:

- i. Απαιτήσεις από κεντρικές κυβερνήσεις και κεντρικές τράπεζες
- ii. Απαιτήσεις από τράπεζες και ΕΠΕΥ
- iii. Απαιτήσεις από επιχειρήσεις
- iv. Απαιτήσεις λιανικής τραπεζικής
- v. Απαιτήσεις από συμμετοχή σε μετοχικό κεφάλαιο (μετοχές)
- vi. Τίτλοποιημένες θέσεις
- vii. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού που δεν αφορούν πιστώσεις

Η κατηγοριοποίηση των ανοιγμάτων στη Μ.Ε.Δ. δεν ταυτίζεται με την κατηγοριοποίηση της τυποποιημένης μεθόδου. Στη Μ.Ε.Δ. η κατηγοριοποίηση σκοπό έχει να καθοδηγήσει τα πιστωτικά ιδρύματα ως προς το υπολογισμό του σταθμισμένου ενεργητικού σύμφωνα με τις εξισώσεις που παρατίθενται στο Προσάρτημα 1. Δεν απαιτείται ομοιομορφία στην κατηγοριοποίηση των ανοιγμάτων μεταξύ των τραπεζών. Συνεπώς, άνοιγμα προς τον ίδιο πιστούχο μπορεί να αντιμετωπισθεί από μία τράπεζα ως απαίτηση από επιχείρηση, ενώ, είτε από άλλη τράπεζα, είτε από την ίδια τράπεζα σε κάποια άλλη στιγμή, μπορεί να αντιμετωπισθεί ως απαίτηση λιανικού χαρτοφυλακίου.

Πιο αναλυτικά:

i. Απαιτήσεις από κεντρικές κυβερνήσεις και κεντρικές τράπεζες

Ως απαιτήσεις από Κεντρικές Κυβερνήσεις και Κεντρικές Τράπεζες αντιμετωπίζονται και οι απαιτήσεις από:

- Την Ευρωπαϊκή Ένωση
- Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
- Την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS)
- Τις Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης οι οποίες σύμφωνα με την τυποποιημένη μέθοδο έχουν στάθμιση 0%.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ii. Απαιτήσεις από Π.Ι. και ΕΠΕΥ

Η ΤτΕ θεωρεί ότι ο πιστωτικός κίνδυνος από απαιτήσεις από ελληνικές τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι ισοδύναμος με τον πιστωτικό κίνδυνο από απαιτήσεις από τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα (ΕΠΕΥ), όπως ισχύει με βάση την ΠΔ/ΤΕ 2054/92. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την Οδηγία (Παράρτημα VI, Μέρος 1 §10) πρέπει να υπάρχουν συγκεκριμένες συμφωνίες που να εξομοιώνουν τον κίνδυνο αθέτησης υποχρέωσης με αυτόν των κεντρικών κυβερνήσεων και δεν αρκεί η πρακτική ανάληψης των υποχρεώσεων τους από την κεντρική κυβέρνηση. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που χρησιμοποιείται μέθοδος εσωτερικών διαβαθμίσεων για τον προσδιορισμό της πιθανότητας αθέτησης των τοπικών και περιφερειακών αρχών δεν αναμένεται να χρησιμοποιούνται τα ίδια κριτήρια με αυτά που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης από τις τράπεζες. Σε περίπτωση που το άνοιγμα εξαιρείται από τη Μ.Ε.Δ. τότε ισχύουν οι κανόνες που προβλέπονται στην τυποποιημένη μεθοδολογία.

Ως απαιτήσεις από Π.Ι. και ΕΠΕΥ αντιμετωπίζονται επίσης οι απαιτήσεις από νομικά πρόσωπα του δημοσίου τομέα. Έτσι στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα ΝΠΔΔ και ορισμένα ΝΠΙΔ που δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα. Επιχειρήσεις της κεντρικής κυβέρνησης ή τοπικών αρχών που λειτουργούν σε ανταγωνιστική αγορά θα εντάσσονται στην κατηγορία “Απαιτήσεις από επιχειρήσεις” (βλέπε. σχετική συζήτηση στο Έγγραφο Διαβούλευσης Ι).

Τέλος, ως απαιτήσεις από Π.Ι. και ΕΠΕΥ αντιμετωπίζονται και οι απαιτήσεις από Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης, οι οποίες σύμφωνα με την τυποποιημένη μέθοδο δεν έχουν στάθμιση 0%.

iii. Απαιτήσεις από επιχειρήσεις

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται :

α. Οι απαιτήσεις από επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους και ύψους πωλήσεων.

Για τις επιχειρήσεις αυτές χρησιμοποιείται η εξίσωση 1 (Προσάρτημα 1). Ειδικά για τις επιχειρήσεις με ετήσιες πωλήσεις σε ενοποιημένη βάση κάτω των € 50 εκατ. χρησιμοποιείται η εξίσωση 2 (Προσάρτημα 1) για τον υπολογισμό της συσχέτισης (correlation).

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

β. Οι απαιτήσεις από ειδικό δανεισμό (specialised lending).

Ως απαιτήσεις από ειδικό δανεισμό θεωρούνται οι απαιτήσεις που έχουν όλα τα παρακάτω χαρακτηριστικά (Άρθρο 85 §6):

- Η απαίτηση είναι έναντι επιχείρησης η οποία έχει σχηματισθεί αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση ή/και τη λειτουργία εμπράγματων περιουσιακών στοιχείων (physical assets).
- Η σύμβαση δίνει στο δανειστή σημαντικό έλεγχο επί των περιουσιακών στοιχείων και των εσόδων που παράγουν.
- Η πρωτεύουσα πηγή αποπληρωμής της απαίτησης είναι τα έσοδα που παράγονται από τα περιουσιακά στοιχεία που χρηματοδοτούνται και όχι η παραγωγική ικανότητα της εμπορικής επιχείρησης.

γ. Οι αποκτηθείσες εισπρακτέες απαιτήσεις (purchased corporate receivables)

Ειδική περίπτωση στην κατηγορία των απαιτήσεων από επιχειρήσεις είναι οι “αγορασθείσες απαιτήσεις” (purchased corporate receivables) (Παράρτημα VII, Μέρος 4 §104 – 108). Επειδή η ΤτΕ εξετάζει ποιες κατηγορίες απαιτήσεων μπορούν να ενταχθούν στην κατηγορία αυτή θα ήταν χρήσιμες οι απόψεις των τραπεζών.

δ. Οι απαιτήσεις από φυσικά πρόσωπα άνω του € 1 εκατ.

Για τα φυσικά πρόσωπα της κατηγορίας αυτής χρησιμοποιείται η εξίσωση 1 (Προσάρτημα 1), εφόσον δεν καλύπτονται τα κριτήρια ένταξης στο χαρτοφυλάκιο λιανικής που παρατίθενται παρακάτω.

iv. Απαιτήσεις λιανικής τραπεζικής

Ως απαιτήσεις λιανικής τραπεζικής αντιμετωπίζονται:

α. Οι απαιτήσεις από φυσικά πρόσωπα κάτω του € 1 εκατ.

Για τα φυσικά πρόσωπα του χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής χρησιμοποιείται η εξίσωση 3 (Παράρτημα 1).

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

β. Οι απαιτήσεις από επιχειρήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η συνολική οφειλή του πιστούχου ή ομάδα συνδεδεμένων πιστούχων σε ενοποιημένη βάση δεν υπερβαίνει τα € 1 εκατ.

Η ΤτΕ θεωρεί ότι στις απαιτήσεις αυτές θα πρέπει να συμπεριληφθούν και οι απαιτήσεις από φυσικά πρόσωπα–ελεύθερους επαγγελματίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων δεδομένου ότι ο πιστωτικός κίνδυνος εξαρτάται από τη χρηματοδοτούμενη δραστηριότητα και όχι από τη νομική μορφή του πιστούχου.

Για τις επιχειρήσεις της κατηγορίας αυτής χρησιμοποιείται η εξίσωση 3 (Προσάρτημα 1). Το όριο του € 1 εκατ. είναι απόλυτο καθώς για τα δεδομένα της ελληνικής αγοράς το ποσό αυτό είναι αρκετά υψηλό ώστε οφειλές μεγαλύτερες του μεγέθους αυτού να απαιτούν χειρισμό επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου. Επίσης επιχειρήσεις με οφειλές του μεγέθους αυτού δεν θεωρείται ότι παρουσιάζουν χαρακτηριστικά κινδύνου που προσομοιάζουν σε οφειλέτες λιανικής τραπεζικής.

Τα Π.Ι οφείλουν να συνυπολογίζουν τις παραμέτρους που προκαλούν μεταβλητότητα σε υπόλοιπα δανεισμού, ώστε οι οφειλές να κυμαίνονται πάντα κάτω από το προαναφερθέν όριο. Για λόγους ευελιξίας, σε ειδικές περιπτώσεις και όχι για προσανατολισμό γενικής χρήσης, θα μπορούσε να επιτραπεί υπέρβαση του ορίου του €1 εκατ. έως τέσσερις ημέρες το τρίμηνο, αλλά τα Π.Ι. θα πρέπει να έχουν ενσωματώσει στο λογισμικό / αλγόριθμο το όριο αυτό.

Οι δύο παραπάνω κατηγορίες ανοιγμάτων, για να ενταχθούν στην κατηγορία της λιανικής τραπεζικής, πρέπει να πληρούν και τα παρακάτω κριτήρια:

- Διαχρονική συνέπεια στη διαχείριση κινδύνων, με την έννοια ότι ο τρόπος παρακολούθησης μεταβάλλεται μόνο εφόσον υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι έχει μεταβληθεί η φύση του κινδύνου που προέρχεται από το συγκεκριμένο άνοιγμα.
- Συνολική διαχείριση των συγκεκριμένων ανοιγμάτων μη προσομοιάζουσα με τη διαχείριση των επιχειρηματικών ανοιγμάτων. Σημειώνεται ότι αυτό δεν αποκλείει την

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ατομική αξιολόγηση και διαβάθμιση του πιστούχου σε ορισμένα χρονικά σημεία κατά τη ζωή της πιστοδότησης.

- Ύπαρξη σημαντικού αριθμού ανοιγμάτων με παρόμοια χαρακτηριστικά κινδύνου

Ε. ΠΑΡΕΚΛΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ Μ.Ε.Δ.

Βασική προϋπόθεση της εφαρμογής της Μ.Ε.Δ. είναι ότι η μέθοδος αυτή θα εφαρμοστεί, τελικά, σε όλα τα ανοίγματα της τράπεζας και των θυγατρικών της. Εντούτοις, **στο Άρθρο 89** της Οδηγίας καθορίζονται ορισμένες περιπτώσεις “μόνιμης απαλλαγής”. Έτσι τα Π.Ι., στα οποία έχει εγκριθεί η χρησιμοποίηση της μεθόδου εσωτερικών διαβαθμίσεων, δύνανται, κατόπιν έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος, να εφαρμόζουν την τυποποιημένη μέθοδο για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για ανοίγματα που εμπίπτουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες :

- Κεντρικές Κυβερνήσεις και Κεντρικές Τράπεζες, εφόσον ο αριθμός των αντισυμβαλλομένων με ουσιώδες άνοιγμα (ήτοι άνοιγμα άνω του 1% των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος) είναι περιορισμένος και είναι υπερβολικά δύσκολο για την τράπεζα να εφαρμόσει ένα σύστημα διαβάθμισης για τους αντισυμβαλλόμενους αυτούς.
- Πιστωτικά Ιδρύματα και ΕΠΕΥ εφόσον ο αριθμός των αντισυμβαλλομένων με ουσιώδες άνοιγμα (ήτοι άνοιγμα άνω του 1% των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος) είναι περιορισμένος και είναι υπερβολικά δύσκολο για την τράπεζα να εφαρμόσει ένα σύστημα διαβάθμισης για τους αντισυμβαλλόμενους αυτούς. Στους αντισυμβαλλόμενους αυτούς περιλαμβάνονται μόνο τα Π.Ι. και οι ΕΠΕΥ εκτός του ομίλου.

Η **ΤτΕ θεωρεί** ότι ο μέγιστος αριθμός αντισυμβαλλομένων με ουσιώδες άνοιγμα για κεντρικές κυβερνήσεις και ιδρύματα ώστε να κατοχυρώνεται μόνιμη απαλλαγή πρέπει να είναι ενιαίος. Για τα ανοίγματα σε ιδρύματα θεωρούμε ότι τουλάχιστον οι μεγάλες τράπεζες, και ιδιαίτερα αυτές με παρουσία σε γειτονικές χώρες, πρέπει να προχωρήσουν σε διενέργεια εσωτερικών διαβαθμίσεων. Με βάση τα παραπάνω, ο αριθμός των ουσιαστικών

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

αντισυμβαλλομένων θεωρείται περιορισμένος, εφόσον δεν υπερβαίνει τους 30 για κάθε κατηγορία.

iii. Ανοίγματα μη σημαντικών επιχειρηματικών μονάδων καθώς και κατηγορίες ανοιγμάτων που δεν θεωρούνται ουσιώδεις ως προς το μέγεθος και τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο.

α. Η ΤτΕ θεωρεί σκόπιμο να θέσει ένα ανώτατο ποσοστό για το **σύνολο** των σταθμισμένων κατά κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού που μπορεί μόνιμα να εξαιρεθεί από την εφαρμογή της Μ.Ε.Δ.. Το ποσοστό αυτό θα είναι το 10% του συνόλου του σταθμισμένου ενεργητικού, αφού αφαιρεθούν τα τυχόν μόνιμα απαλλασσόμενα ανοίγματα προς κεντρικές κυβερνήσεις και Π.Ι. & Ε.Π.Ε.Υ. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, που δεν αναιρούν τη γενική αρχή και κατόπιν ειδικής έγκρισης της ΤτΕ μπορεί να αυξηθεί το ποσοστό αυτό σε 15%.

β. Ειδικά για τα μετοχικά χαρτοφυλάκια τα ανοίγματα που μπορούν να θεωρηθούν μη ουσιώδη ορίζονται από την Οδηγία ως αυτά που συνολικά δεν υπερβαίνουν το 10% των Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων. Αν οι αντισυμβαλλόμενοι δεν υπερβαίνουν τους 10 το ανωτέρω όριο περιορίζεται σε 5%.

iv. Ανοίγματα προς επιχειρήσεις/ εταιρίες θυγατρικές ή συνδεδεμένες, που είναι είτε Π.Ι., είτε ΕΠΕΥ, είτε χρηματοδοτικά ιδρύματα είτε εταιρίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, είτε επιχειρήσεις που παρέχουν βοηθητικές τραπεζικές υπηρεσίες και υπόκεινται σε προληπτική εποπτεία.

Η ΤτΕ θεωρεί ότι στην κατηγορία αυτή υπάγονται όλες οι επιχειρήσεις που εποπτεύονται είτε από την ίδια είτε από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είτε από αντίστοιχες αρχές του εξωτερικού και υπόκεινται σε ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις και οι ασφαλιστικές εταιρίες.

v. Ανοίγματα έναντι της κεντρικής κυβέρνησης είτε έναντι περιφερειακών και τοπικών αρχών της χώρας καταγωγής, εφόσον:

- Δεν υπάρχει διαφορά στον πιστωτικό κίνδυνο μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης και των τοπικών και περιφερειακών αρχών λόγω ειδικών διατάξεων/ρυθμίσεων

και

- τα ανοίγματα έναντι της κεντρικής κυβέρνησης εντάσσονται στην πρώτη κατηγορία πιστοληπτικής ικανότητας σύμφωνα με την τυποποιημένη μέθοδο.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Δεδομένου ότι αφενός η Ελλάδα κατατάσσεται στη δεύτερη κατηγορία πιστοληπτικής ικανότητας και αφετέρου, όπως αναφέρεται παραπάνω, δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις εξομοίωσης των απαιτήσεων από τοπικές και περιφερειακές αρχές με αυτές από την κεντρική κυβέρνηση, δεν είναι δυνατή η εξαίρεση αυτή.

vi. Απαιτήσεις από συμμετοχή σε μετοχικό κεφάλαιο επιχειρήσεων των οποίων οι δανειακές υποχρεώσεις πληρούν τα κριτήρια στάθμισης με 0% σύμφωνα με την τυποποιημένη μέθοδο.

vii. Μετοχές/συμμετοχές που βρίσκονται στην κατοχή του πιστωτικού ιδρύματος κατά την πρώτη εφαρμογή της οδηγίας (μέχρι τις 31.12.17).

Η **ΤτΕ θεωρεί** ότι οι εξαιρέσεις που παρέχονται στα εδάφια iii και iv παρέχουν αρκετή ευελιξία για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τα παραπάνω ανοίγματα και επομένως δεν προτίθεται να κάνει χρήση της διακριτικής ευχέρειας. Τα Π.Ι καλούνται να υποβάλλουν τις απόψεις τους σχετικά.

Παρακολούθηση των μόνιμων αλλαγών

Οι τράπεζες πρέπει να παρακολουθούν σε συνεχή βάση τα ανοίγματα για να καθορίζουν τα “μη ουσιώδη” ανοίγματα. Ένα άνοιγμα μετατρέπεται σε “ουσιώδες” αν υπερβαίνει τα τεθέντα όρια για ένα συνεχόμενο μήνα ή υπερβαίνει τα τεθέντα όρια για δεύτερη συνεχόμενη φορά ασχέτως χρονικού προσδιορισμού. Σε αυτή την περίπτωση η τράπεζα πρέπει :

- *Να ενημερώσει άμεσα την Τράπεζα της Ελλάδος*
- *Εντός 6 μηνών να ξεκινήσει την ανάπτυξη συστήματος Μ.Ε.Δ. , το οποίο υποβάλλει στην ΤτΕ για έγκριση σύμφωνα με τη σταδιακή εφαρμογή.*

ΣΤ. ΟΡΙΣΜΟΣ «ΑΘΕΤΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ» (DEFAULT)

1. Σύμφωνα με το **Παράρτημα VII, παράγραφος 44** του σχεδίου της Οδηγίας θεωρείται ότι επήλθε «Αθέτηση Υποχρέωσης» κάποιου πιστούχου όταν ένα ή και τα δύο από τα παρακάτω γεγονότα λάβουν χώρα:

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

- Το Π.Ι θεωρεί ότι ο πιστούχος είναι πιθανό να μη εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμών προς το Π.Ι. ή οποιαδήποτε εταιρία του ομίλου, στο σύνολό τους
- Ο πιστούχος εμφανίζει καθυστέρηση 90 ημερών στην αποπληρωμή υποχρεώσεών του.

Στην **παράγραφο 45** παρατίθενται ενδείξεις για τον εντοπισμό πιστούχων οι οποίοι είναι πιθανό να μην εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις πληρωμών προς το Π.Ι. ή οποιαδήποτε εταιρία του ομίλου, στο σύνολό τους. Οι ενδείξεις αυτές θα πρέπει οπωσδήποτε να χρησιμοποιούνται από τα Π.Ι.

2. Η «αθέτηση υποχρέωσης» δεν είναι απαραίτητο πάντα να οδηγεί σε ζημιά για το Π.Ι.. Αναμένεται ότι θα υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες αν και επήλθε αθέτηση υποχρέωσης ο πιστούχος πλήρωσε τελικά όλες τις υποχρεώσεις του. Η ζημιά από πιστούχους οι οποίοι εμφάνισαν αθέτηση υποχρέωσης είναι το δεύτερο συστατικό υπολογισμού της αναμενόμενης για το Π.Ι. ζημιάς (Loss Given Default). Ειδικότερα:

i. Η καθυστέρηση των 90 ημερών τίθεται ως συμβατικό όριο και ένδειξη αδυναμίας εκπλήρωσης υποχρεώσεων. Η ΤτΕ θεωρεί ότι διαφοροποίηση των ημερών ανά κατηγορία ανοιγμάτων δεν ενδείκνυται διότι αυξάνει τα κίνητρα για regulatory arbitrage και δημιουργεί άνισες συνθήκες ανταγωνισμού. Επίσης τυχόν ιδιομορφίες του χαρτοφυλακίου λιανικής είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν με την προσαρμογή του LGD.

Σε περίπτωση που τα Π.Ι. έχουν επαρκή στοιχεία ώστε να δύνανται να τεκμηριώσουν ότι στην υποκατηγορία των στεγαστικών δανείων του λιανικού χαρτοφυλακίου, ο ορισμός της αθέτησης υποχρέωσης σε 90 ημέρες οδηγεί σε υπερεκτίμηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων καλούνται να υποβάλουν τεκμηριωμένα στοιχεία προς αξιολόγηση.

ii. Για τα νομικά πρόσωπα του δημοσίου τομέα η ΤτΕ θεωρεί χρήσιμες τις απόψεις των τραπεζών ως προς τη σκοπιμότητα επέκτασης του χρόνου καθυστέρησης που θεωρείται ότι επήλθε αθέτηση υποχρέωσης έως τις 180 ημέρες ώστε να καλυφθούν οι ιδιαιτερότητες πληρωμών, εφόσον θεωρούν ότι πράγματι δεν δημιουργούνται συνθήκες άνισου ανταγωνισμού για την περίπτωση αυτή. Τα Π.Ι. καλούνται να προτείνουν τον αριθμό των ημερών που θεωρούν κατάλληλο για την περίπτωση αυτή.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Επισημαίνεται ότι η **ΤτΕ προτίθεται να αποδεχθεί** για ορισμένες περιπτώσεις (στεγαστικά δάνεια και δάνεια προς ΝΠΔΔ) χρόνους καθυστέρηση άνω των 90 ημερών για πιστώσεις χορηγούμενες από μονάδες εξωτερικού εφόσον έχουν γίνει δεκτοί από τις εποπτικές αρχές της χώρας υποδοχής.

3. Στην Οδηγία ορίζονται δύο προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες θεωρείται ότι έχει επέλθει αθέτηση υποχρέωσης του πιστούχου και η ΤτΕ θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό να χρησιμοποιούνται και οι δύο αυτές προϋποθέσεις. Θα πρέπει δηλαδή τα Π.Ι. που χρησιμοποιούν τη Μ.Ε.Δ. να είναι σε θέση να εντοπίζουν τους πιστούχους που είναι πιθανό να μη εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις πληρωμών προς το Π.Ι. ή οποιαδήποτε εταιρία του ομίλου, στο σύνολό τους, ακόμη και σε περιπτώσεις που δεν εμφανίζεται συμβατική καθυστέρηση ή που η συμβατική καθυστέρηση δεν έχει περάσει το όριο των 90 ημερών. Η **ΤτΕ θεωρεί** ότι μηχανική εφαρμογή καθυστέρησης πέραν του ορίου των 90 ημερών για να κριθεί ότι έχει επέλθει αθέτηση υποχρέωσης δεν προσιδιάζει σε Π.Ι που χρησιμοποιούν τη Μ.Ε.Δ. για τον προσδιορισμό των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων.

4. Από τα θέματα που ανάγονται στο παραπάνω ορισμό και για τα οποία η **ΤτΕ θεωρεί** σκόπιμη την παροχή διευκρινήσεων για την ομοιόμορφη εφαρμογή του ορισμού της αθέτησης υποχρέωσης είναι:

i. Μέτρηση καθυστέρησης των 90 ημερών

α. Για τις πιστώσεις που εξυπηρετούνται μέσω τακτών δόσεων, θεωρείται ότι υπάρχει καθυστέρηση εφόσον δεν έχει αποπληρωθεί το συνολικό ποσό της δόσης.

β. Για τις πιστώσεις με τη μορφή αλληλόχρεου λογαριασμού, θεωρείται ότι υπάρχει καθυστέρηση από την ημέρα υπέρβασης του εν ισχύ συμβατικού ορίου. Σε περίπτωση που υπάρχουν τακτές συμβατικές ημερομηνίες πληρωμών (ανακύκλωση, πληρωμή τόκων), η μη τήρηση αυτών θα πρέπει να θεωρηθεί ένδειξη πιθανότητας μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του πιστούχου. Σημειώνεται ότι ειδικά στην κατηγορία αυτή θα πρέπει να υπάρχουν επαρκείς διαδικασίες ώστε το ύψος του ορίου να αντικατοπτρίζει την πιστοληπτική ικανότητα του πιστούχου.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

γ. Για τις πιστώσεις μέσω πιστωτικών καρτών, επειδή η παροχή περιόδου χάριτος ισχύει υπό την προϋπόθεση της εξόφλησης των οφειλόμενων δόσεων, εξετάζονται εναλλακτικά είτε η ημερομηνία πληρωμής της δόσης είτε η ημερομηνία έκδοσης λογαριασμού. Τα Π.Ι. θα πρέπει να διατυπώσουν τις απόψεις τους ώστε αφενός να μην έχουν δυσμενέστερη αντιμετώπιση τα Π.Ι. που λόγω καλύτερων συστημάτων μπορούν να προβαίνουν σε έκδοση λογαριασμών νωρίτερα και αφετέρου να μην επεκταθεί ο αριθμός των ημερών αφού η παροχή περιόδου χάριτος γίνεται υπό προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη συμπεριφορά του κατόχου.

δ. Για τις περιπτώσεις «τεχνικής» καθυστέρησης ήτοι καθυστέρησης λόγω «διοικητικών» προβλημάτων (π.χ. διένεξη ως προς τον τρόπο υπολογισμού των χρεώσεων κλπ) θα πρέπει να θεωρούνται ως ενδείξεις πιθανότητας μη εκπλήρωσης υποχρέωσης.

ε. Σε περίπτωση που η πληρωμή των υποχρεώσεων προβλέπεται να γίνει από επιδοτήσεις του δημοσίου ως χρόνος καθυστέρησης θα λαμβάνεται ο αριθμός ημερών που έχει οριστεί για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου τομέα.

Σε περίπτωση που τα Π.Ι. έχουν διαφορετικούς ορισμούς καθυστέρησης, σύμφωνα με τους οποίους υποβάλλονται τα στοιχεία της ΠΔ/ΤΕ 2442/99, όπως ισχύει, μπορούν να τους υποβάλλουν τεκμηριωμένα ώστε να αξιολογηθούν.

ii. Σταυροειδής “αθέτηση υποχρέωσης”

Η **ΤτΕ θεωρεί** ότι ο ορισμός της αθέτησης υποχρέωσης θα πρέπει να εφαρμόζεται σε επίπεδο φυσικού ή νομικού προσώπου. Δεν θα εφαρμόζεται σε επίπεδο ομίλου εκτός εάν το Π.Ι προβαίνει σε αξιολόγηση του κινδύνου σε ενιαία βάση (ενιαία διαβάθμιση για όλο τον όμιλο). Σε αυτή την περίπτωση θεωρείται από το Π.Ι ότι η συσχέτιση των επιχειρήσεων είναι απόλυτη (συντελεστής συσχέτισης $\rho=1$) και συνεπώς η αθέτηση υποχρέωσης μιας εκ των επιχειρήσεων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι όλες οι επιχειρήσεις είναι πιθανόν να μην εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις πληρωμών.

Όσον αφορά την αθέτηση υποχρέωσης πιστούχου με ανοίγματα που κατατάσσονται σε περισσότερες της μιας κατηγορίας ή υποκατηγορίας, αθέτηση σε ένα άνοιγμα του πιστούχου δεν επεκτείνεται στα υπόλοιπα ανοίγματα.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Τα ανοίγματα προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν καταταχθεί στο χαρτοφυλάκιο λιανικής θεωρείται ότι αποτελούν ειδική υποκατηγορία. Η ΤτΕ **εξετάζει** το ενδεχόμενο στην περίπτωση αυτή αθέτηση υποχρέωσης της επιχείρησης να επεκτείνεται και στις πιστώσεις των βασικών εταίρων που έχουν ενταχθεί στις άλλες κατηγορίες ανοιγμάτων, δεδομένου ότι το εισόδημα από την επιχείρηση αυτή αποτελεί τη βασική πηγή αποπληρωμής τους. Το αντίθετο όμως δεν ισχύει. Δηλαδή αθέτηση υποχρεώσεων των βασικών εταίρων που έχουν ενταχθεί στις λοιπές υποκατηγορίες δεν θα συμπαράσχει τις πιστώσεις της επιχείρησης σε «αθέτηση υποχρέωσης». Τα Π.Ι. καλούνται να μας υποβάλλουν τις απόψεις τους επί του θέματος αυτού.

ii. Η έννοια της ουσιώδους καθυστέρησης

Αθέτηση υποχρέωσης υπάρχει σε κάθε περίπτωση καθυστέρησης σύμφωνα με τους παραπάνω ορισμούς. Για τον προσδιορισμό της ουσιώδους καθυστέρησης η ΤτΕ εξετάζει δύο εναλλακτικά ενδεχόμενα:

α. Μη θέσπιση ποσοτικού ορίου. Κάθε περίπτωση μερικής αποπληρωμής μπορεί να μη θεωρηθεί αθέτηση υποχρέωσης, κατόπιν λεπτομερούς αξιολόγησης βάσει ειδικών καταγεγραμμένων κριτηρίων και ειδικής έγκρισης της μονάδας διαχείρισης κινδύνων που θα πιστοποιεί την εκπλήρωση των βασικών παραμέτρων της Μ.Ε.Δ.. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης τηρούνται εγγράφως και είναι διαθέσιμα στην ΤτΕ η οποία θα τα συνεκτιμά κατά τη διαδικασία επικύρωσης της ποσοτικοποίησης των παραμέτρων.

Εναλλακτικά, εφόσον η παραπάνω διαδικασία συνιστά υπερβολικό διοικητικό βάρος, προτείνεται η θέσπιση ποσοτικών ορίων. Ειδικότερα :

β. Σε περίπτωση που το ποσό της καθυστέρησης δεν υπερβαίνει το 5% της δόσης (εφόσον υπάρχουν προκαθορισμένες δόσεις) ή 2% του εν ισχύ ορίου (εφόσον πρόκειται για ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό) και

- δεν υπάρχει ιστορικό μερικών αποπληρωμών
- υπάρχει συνέχεια της συνεργασίας με τον πιστόχο

μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν υφίσταται ουσιώδης καθυστέρηση.

Η ΤτΕ θα επιλέξει μία από τις δύο εναλλακτικές διαδικασίες με βάση τις προτάσεις που θα υποβληθούν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

iv. Ύπαρξη πρόσκαιρων δυσχερειών

Η ύπαρξη πρόσκαιρων δυσχερειών δεν μπορεί να πιστοποιηθεί άμεσα με οικονομικούς όρους. Εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, που υπόκεινται στην έγκριση της ΤτΕ, οι πρόσκαιρες δυσχέρειες που έχουν σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση καθυστερήσεων πέρα των 90 ημερών θα προσμετρώνται στην εκτίμηση της αθέτησης υποχρέωσης.

v. Αναδιάρθρωση (Restructuring)

Σύμφωνα με το Παράρτημα VII, Μέρος 4, Παράγραφος 45, μία από τις ενδείξεις για τον εντοπισμό πιστούχων οι οποίοι είναι πιθανό να μη εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις πληρωμών προς το Π.Ι. ή οποιαδήποτε εταιρία του ομίλου, στο σύνολό τους είναι η αναδιάρθρωση των υποχρεώσεων του πιστούχου. Η **ΤτΕ θεωρεί** ότι οποιαδήποτε αναδιάρθρωση των όρων ενός δανείου που οδηγεί σε εύλογη μείωση της οικονομικής αξίας της απαίτησης πρέπει να θεωρείται ρύθμιση και επομένως πρέπει να συνυπολογίζεται στον ορισμό της αθέτησης υποχρεώσεων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω περιπτώσεις:

- Μείωση του επιτοκίου δανεισμού, εφόσον δεν προέρχεται από βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου ή μείωση των επιτοκίων της αγοράς
- Χρονική μετατόπιση των υποχρεώσεων πληρωμών
- Μεταβολή του ποσού οφειλής με ταυτόχρονη αναγνώριση ζημιάς ή δημιουργία ανάλογης ειδικής πρόβλεψης
- Αναχρηματοδότηση δανείων με ευνοϊκότερους όρους προς εξόφληση υφιστάμενης πιστοδότησης.

Γενικά, κάθε μεταβολή των συμβατικών όρων πίστωσης και κάθε αναχρηματοδότηση θα πρέπει να εξετάζεται ώστε να εξασφαλίζεται ότι εφόσον η πιστοδοτική πολιτική του Π.Ι. δικαιολογεί την πίστωση με νέους όρους ή την αναχρηματοδότηση λαμβάνοντας υπόψη την πιστοληπτική ικανότητα του πιστούχου.

Z. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ Μ.Ε.Δ.

Σύμφωνα με την Οδηγία το δείγμα των δεδομένων αναφοράς για τον υπολογισμό της «Πιθανότητας Αθέτησης» (PD) πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία τουλάχιστον πέντε ετών και θα πρέπει να περιλαμβάνει και περιόδους οικονομικής ύφεσης. Το αντίστοιχο δείγμα για τον

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

υπολογισμό της «Ζημιάς σε Περίπτωση Αθέτησης» (LGD) και του «Χρηματοδοτικού Ανοίγματος» (EAD), θα πρέπει να είναι τουλάχιστον επτά ετών, με εξαίρεση τα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής όπου το δείγμα θα μπορεί να περιλαμβάνει δεδομένα μιας περιόδου πέντε ετών.

i. Εξαίρεση πρώτης εφαρμογής

Κατά την περίοδο πρώτης εφαρμογής το δείγμα θα μπορεί να περιλαμβάνει δεδομένα από μικρότερη χρονική περίοδο. Η **ΤτΕ θεωρεί** ότι περίοδος τριών ετών (2004-2005-2006) είναι κατά κανόνα ικανοποιητική για την έναρξη εφαρμογής των εξελιγμένων μεθόδων. Σε ειδικές περιπτώσεις όπου υπάρχουν αδιαμφισβήτητα στοιχεία για την ικανοποιητική εκτίμηση των παραμέτρων, θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή εναλλακτική περίοδος κατόπιν διμερών διαβουλεύσεων με το ενδιαφερόμενο Π.Ι.

ii. Δείγμα των δεδομένων αναφοράς

Αν το διαθέσιμο δείγμα αναφοράς είναι μεγαλύτερο των 5 ετών, τότε η τράπεζα πρέπει να χρησιμοποιεί τα πιο πρόσφατα στοιχεία. Σε διαφορετική περίπτωση πρέπει να αιτιολογηθεί πλήρως η διαφορετική περίοδος δείγματος για τα δεδομένα αναφοράς.

iii. Στοιχεία καθυστέρησης με διαφορετικό ορισμό της αθέτησης

Σε περίπτωση που η τράπεζα έχει στοιχεία καθυστερήσεων με διαφορετικό ορισμό της αθέτησης, αυτά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη ενός ΣΕΔ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ 1

ΕΞΙΣΩΣΕΙΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΕΩΝ

Εξίσωση 1:

$$\text{Correlation}(R) = 0.12 * (1 - \text{EXP}(-50 * PD)) / (1 - \text{EXP}(-50)) + 0.24 * [1 - (1 - \text{EXP}(-50 * PD)) / (1 - \text{EXP}(-50))]$$

$$\text{Maturityfactor}(b) = (0.11852 - 0.05478 * \ln(PD))^2$$

$$\text{RiskWeight}(RW) = LGD * (N[(1 - R)^{-0.5} * G(PD) + (R / (1 - R))^{0.5} * G(0.999)] - PD * LGD) * (1 - 1.5 * b)^{-1} * (1 + (M - 2.5) * b) * 12.5 * 1.06$$

Εξίσωση 2:

$$\text{Correlation}(R) = 0.12 * (1 - \text{EXP}(-50 * PD)) / (1 - \text{EXP}(-50)) + 0.24 * [1 - (1 - \text{EXP}(-50 * PD)) / (1 - \text{EXP}(-50))] - 0.04 * (1 - (S - 5) / 45)$$

Εξίσωση 3 (Retail):

$$\text{Correlation}(R) = 0.03 * (1 - \text{EXP}(-35 * PD)) / (1 - \text{EXP}(-35)) + 0.16 * [1 - (1 - \text{EXP}(-35 * PD)) / (1 - \text{EXP}(-35))]$$

Risk weight:

$$LGD * (N[1 - R]^{-0.5} * G(PD) + (R / (1 - R))^{0.5} * G(0.999)] - PD * LGD) * 12.5 * 1.06$$

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Εξίσωση 4 (Retail exposures secured by real estate collateral):

$$R = 0.15$$

και η εξίσωση του Risk Weight ίδια με την εξίσωση 3.

Εξίσωση 5 (Revolving Retail):

$$R = 0.04$$

και η εξίσωση του Risk Weight ίδια με την εξίσωση 3.

Αρμόδιοι :

Φαίδων Καλφασγλου (210-3205160)

Βασιλική Ζάκκα (210-3205040)